

SAMORKA
Samtök orku- og veitufyrirtækja

Alþingi
Erindi nr. P 137/283
komudagur 18.6.2009

Nefndasvið Alþingis
b.t. umhverfisnefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

18. júní 2009

Efni: Umsögn um tillögu til þingsályktunar um náttúruverndaráætlun 2009-2013, 52. mál

Tillagan er endurflutt frá síðasta þingi, orðrétt skv. upplýsingum Samorku (þetta kemur þó hvorugt fram í athugasemdum við þingskjalið). Samorka skilaði inn umsögn um sama mál þann 12. janúar sl. og hafa samtökin í engu breytt um skoðun á málinu. Fyrri umsögn er því hjálögð og vísast til hennar með afstöðu samtakanna og rök fyrir henni, en í umsögninni er mælt til að frestað verði afgreiðslu þingsályktunarinnar þar til lokið hafi verið við gerð rammaáætlunar um nýtingu vatnsafls og jarðvarma.

Samorka vill hins vegar minna á að í nefndaráliti fyrri umhverfisnefndar dagsettu 31. mars sl. leggur nefndin m.a. áherslu á mikilvægi þess að endanleg mörk ákveðinna friðunarsvæða verði ákveðin í samráði við heimamenn og hagsmunaaðila. Má þar nefna friðlandið í Þjórsárverum, en sérstök nefnd skipuð fulltrúum umhverfisráðherra, Umhverfisstofnunar og þriggja sveitarfélaga komst að niðurstöðu í því máli í mars 2007, niðurstöðu sem verulega er vikið frá í þingskjalinu, nú sem þegar það var lagt fram á síðasta þingi. Samorka ítrekar því fyrri áherslu á mikilvægi slíks samstarfs við heimamenn og hagsmunaaðila og samtökin treysta því að ný umhverfisnefnd viki ekki frá sameiginlegri niðurstöðu nefndarinnar frá í mars sl., hvað varðar samráð við heimamenn og hagsmunaaðila, í þessu tilviki né öðrum. Samtökin hefðu talið eðlilegt að þessi sameiginlega sýn fyrri umhverfisnefndar yrði a.m.k. hluti af athugasemdum með þingmálinu nú en væntir þess að við afgreiðslu málsins hljóti þessar fyrri niðurstöður a.m.k. sama sess og áður í meðförum nýrrar umhverfisnefndar.

Að öðru leyti vísast til umsagna einstakra aðildarfyrirtækja Samorku.

Virðingarfyllst,

Guðstaf Adolf Skúlason
aðstoðarframkvæmdastjóri

SAMORKA
Samtök orku- og veitufyrirtækja

Nefndasvið Alþingis
b.t. umhverfisnefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

12. janúar 2009

Efni: Umsögn um tillögu til þingsályktunar um náttúruverndaráætlun 2009-2013, 192. mál

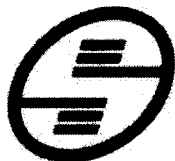
Samkvæmt tillögunni mun Alþingi álykta um að á næstu fimm árum skuli unnið að friðlýsingu 13 svæða til þess að stuðla að traustri verndun íslenskrar náttúru og framkvæmd alþjóðlegra samninga um náttúruvernd hér á landi, eins og það er orðað í þingskjalinu.

Íslendingar hafa náð gríðarlegum árangri á sviði náttúruverndar, en eins og fram kemur í þingskjalinu hafa nú þegar um 20% af flatarmáli Íslands verið friðlýst. Hækka má þessa tölu í 30-40% ef allt er talið með, þ.á m. svæði á náttúruminjaskrá og vatnsverndarsvæði Mývatns. Á sama tíma er þessi tala um 10% í Svíþjóð og Finnlandi en stefnan í báðum löndum hefur verið tekin á 15%. Nýja-Sjáland, sem þykir hvað lengst hafa seilst í þessum efnum, hefur skilgreint um 22% af landsvæði sínu sem náttúruverndarsvæði.

Hér er hins vegar rétt að minna á það starf sem nú fer fram við gerð rammaáætlunar um nýtingu vatnsafls og jarðvarma, sem ljúka á fyrir árslok 2009, en þeirri vinnu er jafnframt ætlað að mynda grunn að áætlun um verndun og nýtingu náttúrusvæða. Á umhverfisþingi árið 2007 var í sambandi við náttúruverndaráætlun m.a. rætt um ýmis svæði sem til umfjöllunar eru í tengslum við rammaáætlun. Einhver dæmi eru um slíka skörun við það verkefni í því þingskjali sem hér er til umfjöllunar. Ekki er hins vegar æskilegt að á vegum stjórnvalda sé unnið að um margt tengdum verkefnum á tvennum forsendum samtímis.

Með tilliti til þessa er hér mælt til að frestað verði afgreiðslu þingsályktunarinnar, þar til gerð rammaáætlunar er lokið. Fram kemur í athugasemdum með tillögunni að ekki hafi unnist tími til að fara með efni hennar í almennt kynningar- og athugasemdaferli eins og kynnt hafi verið, m.a. á umhverfisþingi í október 2007. Nægur tími er hins vegar til stefnu fyrir slíkt ferli, þar sem kynning og umfjöllun á umhverfisþingi í október 2009 gæti m.a. komið við sögu.

Ennfremur telur Samorka rétt að vekja athygli á mikilvægi faglegra og vel ígrundaðra vinnubragða við gerð náttúruverndaráætlunar. Viða skortir á grunnrannsóknir eins og fram kemur í þingsályktunartillögunni sjálfri og því má jafnvel ætla að víða sé verið leggja til friðlýsingu til þess að síðar verði hægt að rannsaka umrædd svæði. Í þessu samhengi er gott samstarf við hagsmunaaðila ekki síst mikilvægt. Í tillögunni eru hins

SAMORKA
Samtök orku- og veitufyrirtækja

vegar dæmi um alvarlegan skort á slíku samstarfi. Þannig er að verulegu leyti vikið frá niðurstöðu sérstakrar nefndar frá því í mars 2007 um mörk friðlandsins í Þjórsárverum, en nefndina skipaði umhverfisráðherra á sínum tíma og í henni áttu sæti fulltrúar Umhverfisstofnunar og þriggja sveitarfélaga á svæðinu. Slík vinnubrögð hljóta að teljast óviðunandi og ekki til þess fallin að skapa sátt um neina niðurstöðu.

Þá ber að geta þess að víða liggja flutnings- eða dreifikerfi raforku um eða í útjaðri þeirra svæða sem lögð er til friðlýsing á. Leggja verður áherslu á mikilvægi þess að friðlýsingarskilmálar geri ráð fyrir að hægt verði að sinna viðhaldi, endurnýjun og styrkingu þessara kerfa. Enn fremur getur þurft að heimila að reist verði ný flutnings- og dreifikerfi á umræddum svæðum, ef þörf krefur til þess að hægt verði að tengja ný mannvirki við raforkukerfið.

Loks ber að gjalda almennan varhug við því að óþarflega geyst sé farið í verndun einstakra svæða eða plöntu- eða dýrategunda, slík lagasetning verður að vera framkvæmanleg í reynd. Hvernig eiga t.d. garðeigendur á Vesturlandi að umgangast reyniglæðu, sem skv. tillögunni ber að flokka þannig að hún þarfnist verndar? Skv. þingskjalinu er umrædda tegund að finna í gördum á Vesturlandi. Er jafnvel hægt að ætlast til að almennir garðeigendur þekki viðkomandi fléttutegund í sjón? Ef ekki, hver er þá tilgangurinn með þessari verndun?

Að öðru leyti vísast til umsagna einstakra aðildarfyrirtækja Samorku.

Virðingarfyllst,

Guðstaf Adolf Skúlason
aðstoðarframkvæmdastjóri